

POS-ARG

Arbets- och referensgruppen för Psykosocial
Obstetrik och Gynekologi samt sexologi

Protokoll fört vid höstmötet 2010-11-18

Närvarande: Elsa-Lena Ryding, Lena Moegelin, Kerstin Ehnhage-Johnsson, Ulla Björklund, Katri Nieminen, Helene Muhr, Susanne Lindgren, Inga-Bodil Melinder, Maria Engman,

Ordförande Katri Nieminen hälsade alla hjärtligt välkomna till höstmötet på SFOGs kansli varefter var och en presenterade sig.

1. Föregående mötesprotokoll godkändes.

2. Rapport från SFOG-veckan 2010

POS-Arg och för gruppen intressanta frågor var väl representerade på SFOG-veckan i Visby.

För presentationer från SFOG veckan se

www.sfog.se under Övrigt/Presentationer från SFOG-Veckan

Ulla Björklund presenterade under SFOG-veckan sin informationsfilm om fosterdiagnostik. Filmen kommer att finnas publicerad på Vårdguiden www.vardguiden.se

Ulla Björklund hade under föreläsningen "Why do people make mistakes and what can we do about it?" av Philip Steer funderat på att man i frågan om säkerhetstänkande vid förlossning oftast ser detta ensidigt ur barnets perspektiv, trots att det är två personer som söker vård. Gruppen diskuterade detta och föreslog att Ulla kunde skriva ett kort inlägg i medlemsbladet ur denna aspekt- kvinnans rätt att äga sin egen förlossning/ kvinnans rätt att agera själv.

Till SFOG veckan i Karlstad 2011 har planeringen börjat, idéer välkomnas till SFOG styrelsen.

Riks-ARG- mötet 2010

Mötet var i år bara en timme långt, varför Arbetsgruppernas olika presentationer av verksamheten endast presenterades i korta ordalag. Huvuddelen av mötet avhandlade frågan om SFOG-riktlinjer.

3. Internat POS-Arg och Etik-Arg

Etik-Arg har i tidigare korrespondens med ordförande i POS-Arg yttrat sig positivt i frågan att ordna ett gemensamt internat i ämnet "Hållbara verktyg för att orka jobba som gynekolog/obstetriker hela livet", men har nu meddelat att man kan delta som föreläsare men inte som grupp.

Ansökan för att erhålla ekonomiska medel till internatet är inlämnad (beslut tas 1/12). Tanken är att belysa olika verktyg (ex. etisk analys, handledning (balint eller personlig), mindfulness, kognitivt förhållningssätt) som hjälpmedel i arbetet i etiskt eller psykosocialt betungande situationer.

POS-Arg beslutade att driva frågan vidare. Om ekonomiska medel erhålls kontaktar Ordförande Etik-Arg för att erbjuda dem att delta. Gruppen beslutade att preliminärt anordna ett internat den 18 november 2011 med efterföljande halvdags POS-Arg möte till lunch den 19 november. Susanne von Schreeb och Marie Luterkort har tidigare anmält intresse för att tillsammans med ordförande och sekreterare anordna detta internat. Elsa-Lena Ryding, Inga-Bodil Melinder, Susanne Lindgren och Ulla Björklund i egenkap av erfarna kollegor med lång arbetslivserfarenhet fick förfrågan om att prata om "Glädjen att vara gynekolog".

4. SFOG styrelsenytt/remissärenden

POS arg har inte yttrat sig angående några remisser sedan föregående möte

5. SFOG-Kurs i POS frågor 2011

Första efterutbildningskursen i psykosocial obstetrik och gynekologi "Hjärna-Hjärta-Kön" anordnades i maj 2009. Kursupplägget följde till stor del kraven i nya St utbildningen, ff. a. delmål 12 (se hemsidan). Upplägget med föreläsningar varvat med

gruppdiskussioner och rollspel fick bra feedback vid den första kursen och fanns även nu lämpligt. SFOG-ledningen har Till Ordförande påpekat ett behov av kursen.

Cornelia Liebau hade till ordförande lämnat ett förslag till kursplan som gick igenom och som kommer att beaktas vid planeringen av den nya kursen.

Datum för en ny kurs beslutades preliminärt till måndag 19-onsdag 21 september 2011. Kursledning även denna gång föreslås bestå av Elsa-Lena Ryding, Katri Nieminen och Lotti Helström (den sistnämnda har inte lämnat klart besked om kvarvarande intresse att ingå i kursledningen). Kursledningens uppgift blir att ordna schema för kursen och att engagera föreläsare. Cornelia Luterkort, Anamaria Whitmer-Jacobsson och Helene Muhr kommer att hjälpa till med kringarrangemang.

6. Är vi mogna för nästa ARG-Rapport

Gruppen bedömde det inte möjligt att dagsläget skriva en ny ARG-rapport. Som förslag till en kommande ARG-Rapport föreslogs "Sena följer av våldtäkt". Den mer akuta handläggningen av våldtäkt föreslogs inte ingå eftersom denna finns bra beskriven i ex en rapport från Rikskvinnocentrum.

Både "Sexologi ur gynekologisk synvinkel, ARG-Rapport nr 33" publicerad 1994 och "Kroniska smärttillstånd inom gynekologin" ARG-Rapport nr 23", publicerad 1992 är i behov av omarbetning. Beslut togs att Lena Mogeln med kritiska ögon granskar sexologi ARG-Rapporten. Lena Mogelin åtog sig också att be Meri Liljegren att komma med synpunkter på avsnittet om "Kulturella kollisioner" i nämnda rapport.

Ordförande tog upp möjligheten att anordna ett internat våren 2012 för att omarbeta "Sexologi rapporten".

Beträffande rapporten om kroniska smärttillstånd beslutades att avvakta med detta arbete. International Society of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology (ISPOG) kommer att utarbeta en Guideline för handläggningen av kroniska bäckensmärtor. Maria Engman deltar i detta arbete och ett första möte hölls i samband med ISPOG-konferensen i Venedig.

7. Bernt Kjessler priset

Gruppen beslutade att föreslå Elsa-Lena Ryding till Bernt Kjessler priset. Ordförande tillsammans med Ulla Björklund fick i uppdrag att

skriva en motivering.

8. Nästa möte:

Datum för nästa möte bestämdes till torsdag 2011-04-07 på SFOG kansliet kl 9.30- 16. Efterföljande dag har SFPOG sitt vårmöte

9. Övriga frågor, kongresser och litteraturtips.

Övriga frågor:

Ordförande ställde frågan hur man ska göra med arkivering av gamla POS-Arg protokoll. Beslut togs att ta reda på om dessa går att skannas in via SFOG.s kansli.

Kongresser:

En kort rapport från ISPOG:s världskongress i Venedig lämnades, bl.a. annat berördes frågan om estetisk vulvakirurgi. Ungefär 25 medlemmar från Sverige deltog och det fanns ett svenskt symposium på kongressen. Flera av de svenska deltagarna hade noterat att Sverige ligger väl framme vad gäller handläggningen av psykosociala och sexologiska frågor. Nästa ISPOG konferens kommer att hållas i Berlin 2013

MARCÉE society har konference i Paris 2012. (länk [kongressinformation](#)) Susanne v Schreeb planerar att åka.

Litteraturtips:

Inga litteraturtips hade kommit in. Förslag lämnas till sekreteraren via e-mail maria.engman@ltkalmar.se

Ordförande avslutade mötet och tackade alla som deltagit.

Eftermiddagens föreläsning, se nästa sida.

På eftermiddagen berättade
Kerstin Petersson, Samordningsbarnmorska, MHV-enheten, SÖS,
kerstin.petersson@sodersjukhuset.se
och Catherine Udén, ÖL, Nacka Socialpsykiatriska enhet om

Tvärprofessionella samverkansteam kring psykisk skörhet/sjukdom under graviditet och tidigt föräldraskap

Tyvär hade Lotta Lindfors, Vårdutvecklare, BHV-enheten, SÖS,
anncharlotte.lindfors@sodersjukhuset.se
fått förhinder att delta

Hur det började!

- Arbetet startades av eldsjälarna
- Överläkare inom Psykiatrin fick i uppdrag att utveckla samverkan psykiatri- primärvård
- Första samverkansgruppen startades 2000 på Södermalm, utifrån ett enskilt ärende, initiativtagare till detta möte var Lotta Lindfors
- Arbetet startade utifrån ett behov både i verksamheter och ledning
- *Rätt idé i rätt tid!* Har bidragit till ett lyckat koncept.
- Det finns få familjecentraler i Stockholms läns landsting

Start av samverkansgrupper

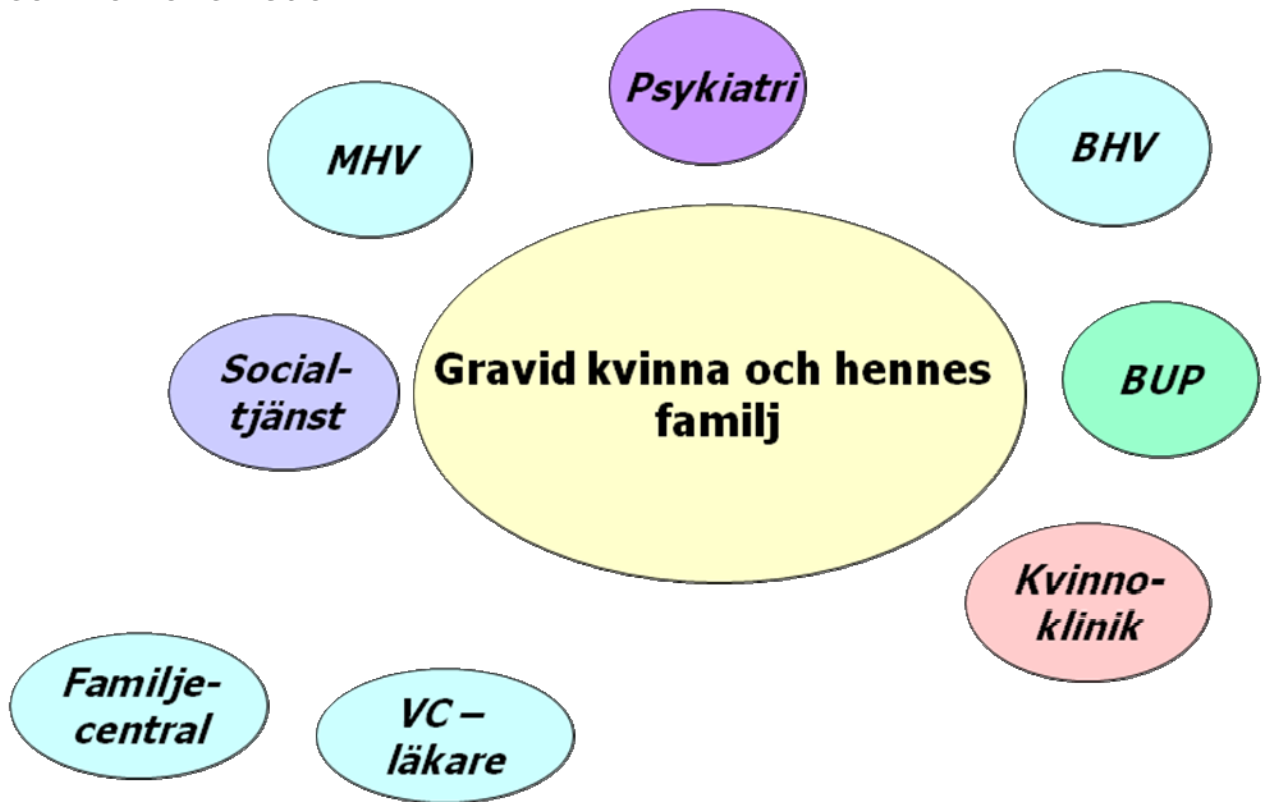
- Teamen bildas utifrån lokala förutsättningar med en strukturerad modell för arbetet
- I samtliga områden har MHV-BHV-enheter huvudansvar för grupperna.
- Arbetet börjar med att skicka ut en inbjudan till samtliga berörda verksamheter i en stadsdel eller kommunen ex. MHV, BHV, BUP, Socialtjänst, (förebyggande och utredningsenhet); Vuxenpsykiatri (öppenvårds-mott och slutenvård).
- Samverkansteamerna är väl förankrade i de olika verksamheterna och deras ledningar.
- Skyldighet att delta finns inskrivet i alla verksamheters uppdrag

Inledande möte – alla följt samma "schema"

- Föreläsning av Karin Börjesson "Mental illness relation to childbirth and experience of Motherhood"
- Presentation av alla på mötet deltagande verksamheter
- Vad innebär arbetet i en samverkansgrupp
- Innan mötet avslutas bildas en grupp.
- Bestämna datum, tid och lokal för nästa möte

I vissa grupper tycker man att det är bra att vara i psykiatrins lokaler eftersom det är en viktig grupp att ha med, i andra grupper roterar man mellan varandra.

Samverkansmodell

Beroendevården är med i några grupper

Målgrupp

Den gravida kvinnan och hennes familj som har haft, har eller borde ha kontakt med psykiatrin.

Syfte

Att skapa trygghet för blivande/nyblivna föräldrar och barn samt personal genom att:

- Uppmärksamma levnadsvillkor, behov och risker ur ett medicinskt, socialt och psykologiskt perspektiv
- Samverka utifrån den enskilda familjens behov och när så behövs skapa vårdplanering
- Vid behov hålls vårdplaneringsmöten/nätverksmöten med kvinnan/familjen och berörda professioner

Huvud syftet är pevention av psykisk hälsa för barnet

Metod

- Gruppen har regelbundna träffar en gång/månad
- Fall dras anonymt för vårdplanering / samordning av insatser
- Vi behov sker förlossningsförberedande och/eller andra planeringsmöten (nätverksmöten), med familjen och deras privata och professionella nätverk
- Kontakt sker med med BVC under graviditeten
- Det finns möjlighet för konsultation för kollegor utanför gruppen
Man kan vara med en gång och dra ett ärende
- Målgruppen utgör en prioriterad grupp inom psykiatri
- Inom vissa områden finns ett särskilt PM gällande de gravida/nyförlösta som behöver slutenvårdas

I Stockholms Läns Landsting finns

- 25 kommuner + Stockholms stad
- Stockholms stad är indelat i 14 stadsdelsförvaltningar
- Totalt 35 samverkansgrupper i Stockholms Läns Landsting

Särskilda utmaningar i Stockholms Läns Landsting

- Vårdval
- Olika verksamheter - olika områdesindelning

Underhåll" av samverkan

- Det är viktigt med en ledningsgrupp, från början fanns den i Södersjukhus-området men nu har ledningsgruppen ansvar för alla grupperna inom Stockholms Läns Landsting
- Det är likaså viktigt att uppdraget är förankrat hos Hälso och sjukvårdsförvaltningen, politiken och berörda verksamhetschefer.
- Man har för arbetet fått särskilda medel från Södra Läkemedelskommittén och statsbidrag, (bl.a. statsbidrag för att förebygga barns psykiska ohälsa).
- Ordna gemensamma studieeftermiddagar för representanter i samverkansgrupperna

Temat för fortbildning i grupperna

- Behandling av den psykiskt sjuka gravida kvinnan/nyblivna föräldern
- Att vara barn till en psykiskt sjuk förälder
- Olika samverkansmodeller ex. "Alma-gruppen" i Malmö där man utformat samverkan på ett lite annat sätt. Berthe Hagsström är ansvarig för detta arbete i Malmö
- Påverkan och parallellprocesser, "Vad händer i en grupp som jobbar med dessa frågor?" föreläsare Sverker Belin
- "Tabletter för känsliga själar", föreläsare Fredrik Svenaeus

- Socialtjänstutredningar
- Juridik och sekretess

Stöd i samverkan

- Personalbroschyr, (se separat PDF fil POS-ARG/Projekt)
- Patientinformation, (se separat PDF fil POS-ARG/Projekt)
- Gemensamt vårdprogram, - alla verksamheter varit med och tagit fram ett vårdprogram (se separat PDF fil POS-ARG/Projekt)
- Kontaktuppgifter, i Stockholms läns landsting finns kontaktuppgifter till involverade personer/grupper publicerade i Uppdragsguiden

Lästips

På www.marcesociety.com finns flera bra föreläsningar publicerade

- Ellen Frank "Will postpartum onset disorders disappear from DSM-5"
- Michael O´Hara "Contributions of Perinatal Mental Health Research to the Field of Psychologi"
- David Rubinow "Contributions of Perinatal Mental Health Research to the Field of Psychiatry"
- Lee Cohen Antidepressants/Antimanic Agents during Pregnancy – Lessons from the Last Two Decades
- Cynthia Bulik Pregnancy and eating disorders: Reproductive and Psychiatric outcomes